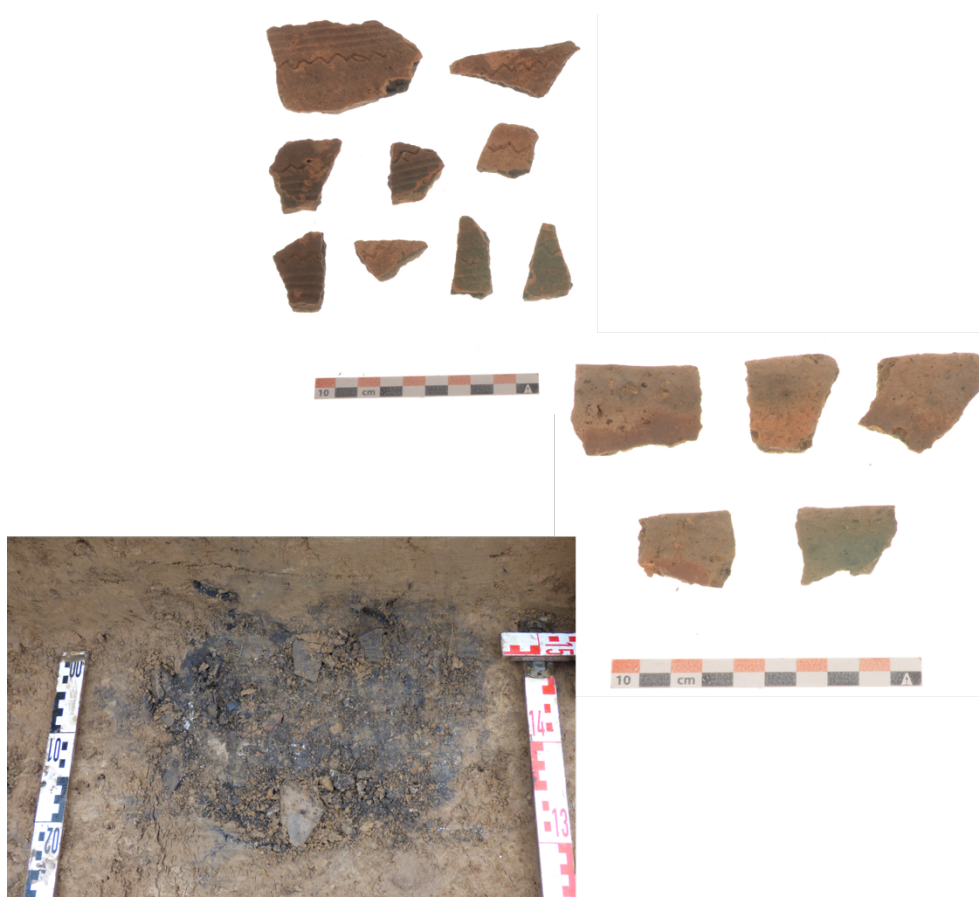

Archeo-rapport 364

Het archeologisch vooronderzoek aan de Berthoutstraat te Boechout

Jeroen Verrijckt & Maarten Smeets

Archeo-rapport 364

Het archeologisch vooronderzoek aan de Berthoutstraat te Boechout

Jeroen Verrijckt & Maarten Smeets

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeo-rapport 364

Het archeologisch vooronderzoek aan de Berthoutstraat te Boechout

Opdrachtgever:	IGEAN
Projectleiding:	Maarten Smeets
Leidinggevend archeoloog:	Jeroen Verrijckt
Auteurs:	Jeroen Verrijckt Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2016/12.825/22

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve fiche

Site	Boechout – Berthoutstraat
Locatie	Provincie Antwerpen, Gemeente Boechout, Vremde
Lambert 72- coördinaten	Hoekpunt 1: X161580, Y207087 Hoekpunt 2: X161577, Y207135 Hoekpunt 3: X161649, Y207145 Hoekpunt 4: X161660, Y207104
Oppervlakte projectgebied	0,61 ha
Kadastergegevens	Afdeling 2: Sectie B: perceelsnummer: 151a
Opdrachtgever	IGEAN, Doornaardstraat 20, 2160 Wommelgem
Vergunningsnummer	2016/085
Vergunningshouder	Jeroen Verrijckt
Bijzondere voorwaarden	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Boechout, Berthoutstraat
Termijn veldwerk	25 maart 2016

Aard van de bedreiging	Verkaveling van 0,61 ha
Archeologische verwachting	Bij een veldkartering in 1988 werden vondsten uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen.
Wetenschappelijke begeleiding	Geen

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Inleiding	p. 3
1.1 Algemeen	p. 3
1.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied	p. 3
1.3 Lokale topografie en hydrografie	p. 4
1.4 Archeologische en historische voorkennis	p. 5
1.5 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 8
Hoofdstuk 2 Werkmethode	p. 9
Hoofdstuk 3 Analyse	p. 11
3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 11
3.2 Het sporen- en vondstenbestand	p. 13
3.2.1 Algemeen	p. 13
3.2.2 Kuilen en paalkuilen	p. 14
3.2.3 Urnegraven en een crematiegraf	p. 17
Hoofdstuk 4 Synthese	p. 23
4.1 Interpretatie en datering	p. 23
4.2 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 23
Hoofdstuk 5 Besluit	p. 29
Bibliografie	p. 31
Bijlagen (CD-rom)	
Bijlage 1: Overzichtsplan	
Bijlage 2: Fotoinventaris	
Bijlage 3: Sporeninventaris	
Bijlage 4: Vondsteninventaris	
Bijlage 5: Spoorprofielen	
Bijlage 6: Bodemprofielen	

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Wegens de plannen voor een verkaveling heeft Onroerend Erfgoed een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd (vergunningsnummer 2016/085) op een terrein met een oppervlakte van 0,61 ha gelegen aan de Berthoutstraat te Boechout. Het veldwerk werd uitgevoerd door Studiebureau Archeologie bvba op 25 maart 2016.

1.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het terrein is gelegen in een landelijke context op circa 800 m ten zuidoosten van het dorpscentrum van Vremde (Boechout) (fig. 1.1) en is kadastraal gekend als Boechout afdeling 2, sectie B, perceel 151A (fig. 1.2). Het perceel bestond op het moment van onderzoek uit weiland. Geo-archeologisch gezien is het projectgebied gesitueerd in de Voorkempen (fig. 1.3).

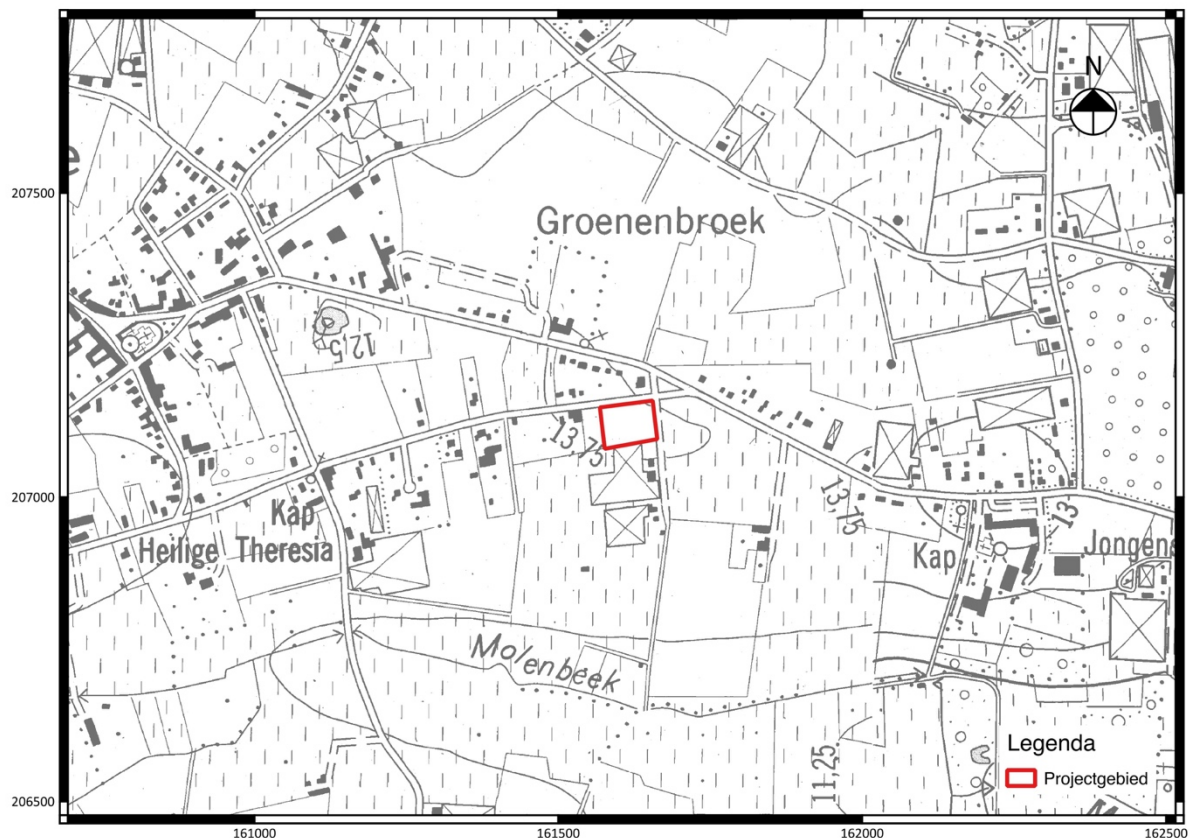

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

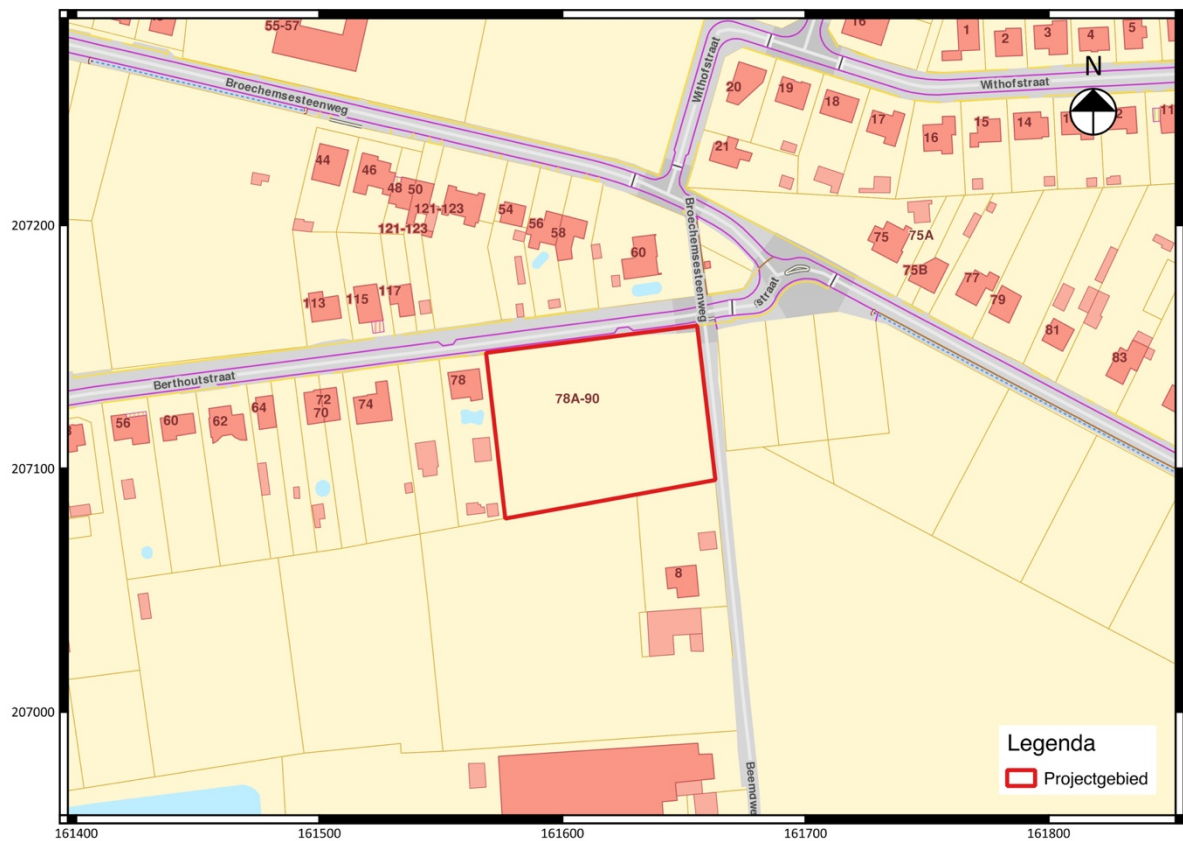

Fig. 1.2: Uittreksel van het kadastrale plan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

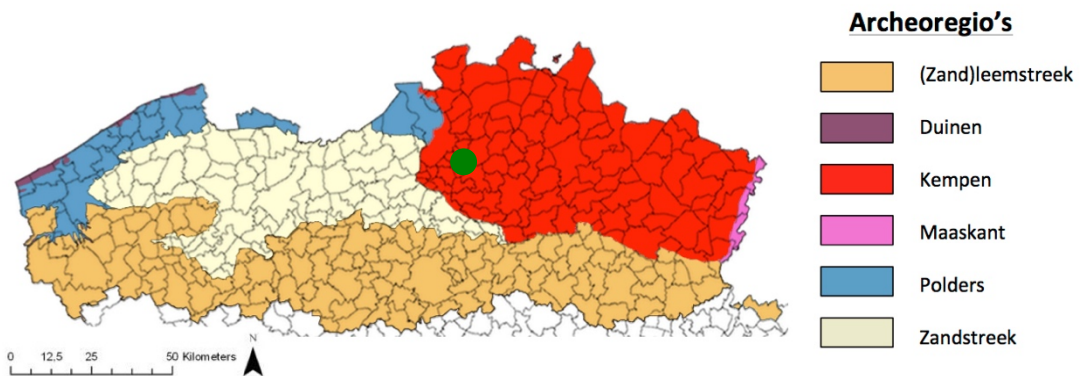

Fig. 1.3: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

1.3 Lokale topografie en hydrografie

Het onderzoeksgebied ligt op een hoogte van ongeveer 12 m TAW en bevindt zich hierdoor op de zuidoostelijke flank van een kleine rug. De dichtstbijzijnde waterloop is de Diepe Beek; deze vloeit

¹ <https://onderzoeksbilans.onroerendergoed.be/onderzoeksbilans/archeologie>

naar het noorden om uit te komen in het Scheldebekken (fig. 3.1). Het projectgebied is net ten noorden van de grens tussen het Scheldebekken en Netebekken gesitueerd.

1.4 Archeologische en historische voorkennis

Archeologie:

Tot op heden zijn in de nabijheid van het projectgebied verscheidene archeologische vindplaatsen gekend. CAI 102315 betreft een prospectie uit 1988 waarbij middeleeuws aardewerk werd aangetroffen. Mogelijk betreft het bemestingsvondsten³. In de directe omgeving van het projectgebied zijn twee gelijkaardige meldingen van prospecties aanwezig. Ter hoogte van CAI 102228 werd aardewerk uit de late middeleeuwen aangetroffen⁴. Ter hoogte van CAI 102227 werd lithisch materiaal uit het paleolithicum, handgevormd aardewerk en enkele scherven uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen⁵.

Een archeologische prospectie met ingreep in de bodem die in 2002 in de omgeving werd uitgevoerd, leverde ter hoogte van CAI 113180 drie paalsporen, een kuil en één gracht uit de ijzertijd op.

² Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

³ Stoops 1989: 132-134.

⁴ Idem: 62-68.

⁵ Idem: 54-61, 202.

Hiernaast zijn er nog twee historische indicatoren aanwezig. CAI 102323 betreft een schans die in 1743 werd vermeld⁶. CAI 113164 is een hoeve die in 1631 door W. Van den Poel werd verkocht aan de St-Bernardsabdij⁷. Deze hoeve bestaat nog steeds.

Fig. 1.5: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied⁸.

Historisch kaartenmateriaal:

Een compilatie van historisch kaartenmateriaal (Ferrariskaart, Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart, fig. 1.6) wijst op een recente aanleg van de Beemdweg. Deze straat is namelijk enkel op de moderne topografische kaart weergegeven. Deze straat komt echter wel overeen met een perceelsgrens die zichtbaar is op de Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart. De Berthoutstraat is daarentegen al aanwezig op de Ferrariskaart en blijft in nagenoeg ongewijzigde vorm bestaan tot heden. In de omgeving van het onderzoeksgebied komen enkele boerderijcomplexen voor die reeds zichtbaar zijn op de Ferrariskaart en die hun locatie behouden hebben doorheen de 19de eeuw tot heden. Het onderzoeksgebied kende doorheen de geschiedenis geen bewoning en heeft altijd deel uitgemaakt van een akker of weilanden complex.

⁶ Idem: 193-194.

⁷ Plomteux e.a. 1985: 103.

⁸ www.agiv.be

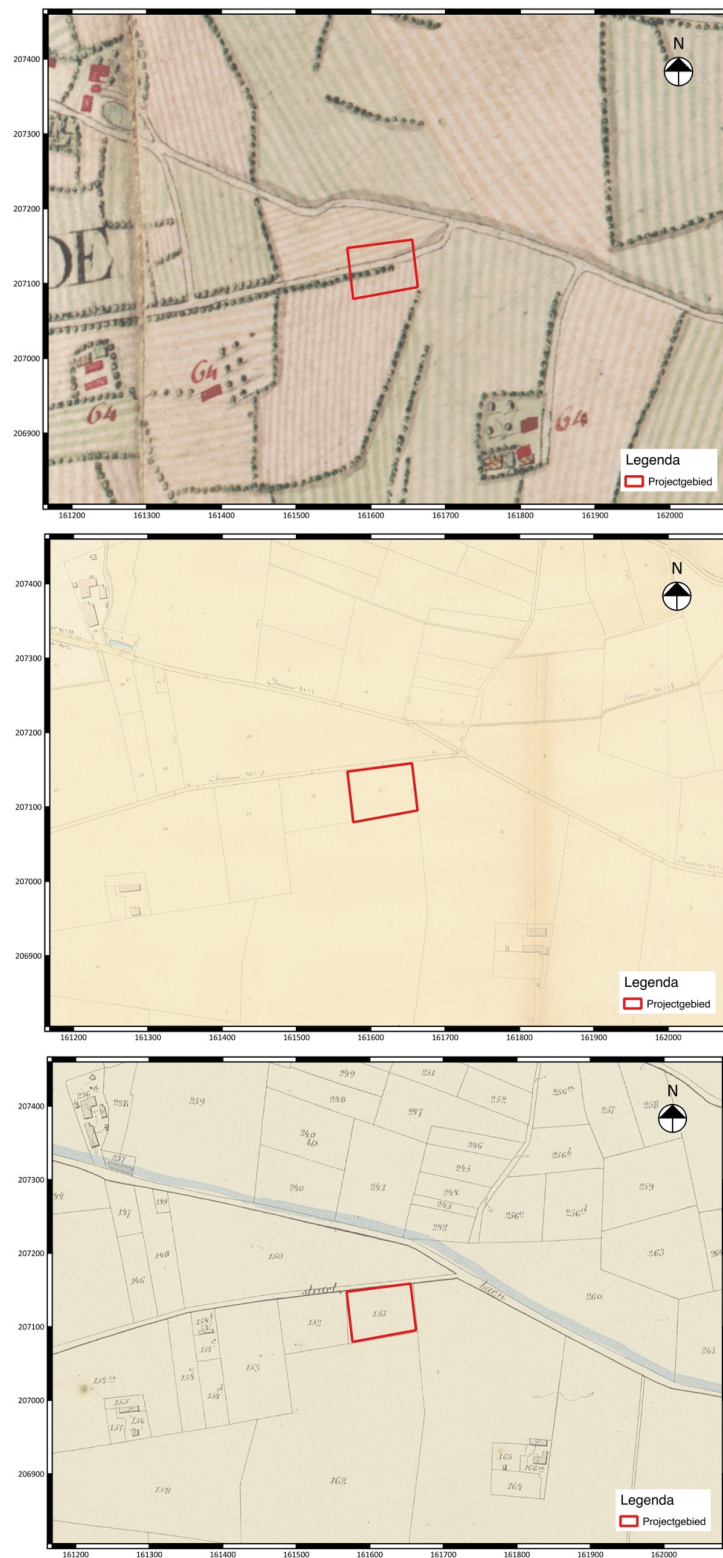

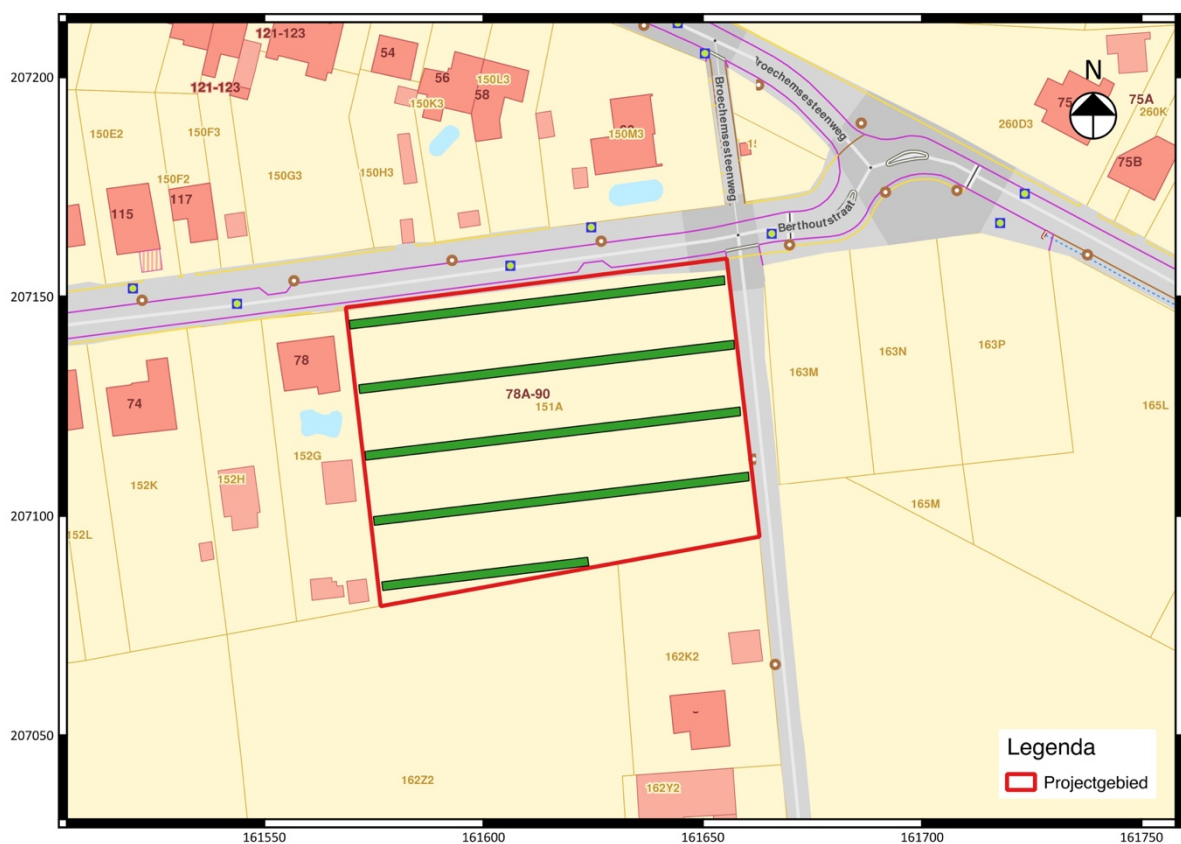
Fig. 1.6: Evolutie van het landgebruik ter hoogte van het projectgebied op basis van historische kaarten, Ferrariskaart (1770-1777), Atlas der Buurtwegen (ca. 1841), Popp-kaart (1842-1879).

1.5 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat is de aard, omvang, datering en bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Kome er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?
- Kunnen de archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Hoofdstuk 2 Werkmethode

Tijdens het veldwerk werd de methode van continue proefsleuven gebruikt. Het voorgestelde sleuvenplan omvatte vier proefsleuven met een maximale tussenafstand van 15 meter (fig. 2.1). Tijdens het veldwerk werd, na het aantreffen van crematiegraven, in onderling overleg met Onroerend Erfgoed beslist om na de aanleg van slechts twee proefsleuven het veldwerk te onderbreken, omdat daarmee voldoende informatie voorhanden was voor een archeologische evaluatie van het terrein. De eerste proefsleuf situeerde zich langsheen de Berthoutstraat (noordelijke grens projectgebied), de tweede proefsleuf situeerde zich langsheen de zuidelijke grens van het projectgebied (fig. 2.2). In totaal werd een oppervlakte van 245 m² onderzocht, of 4 % van de totale oppervlakte (0,61 ha) van het projectgebied.

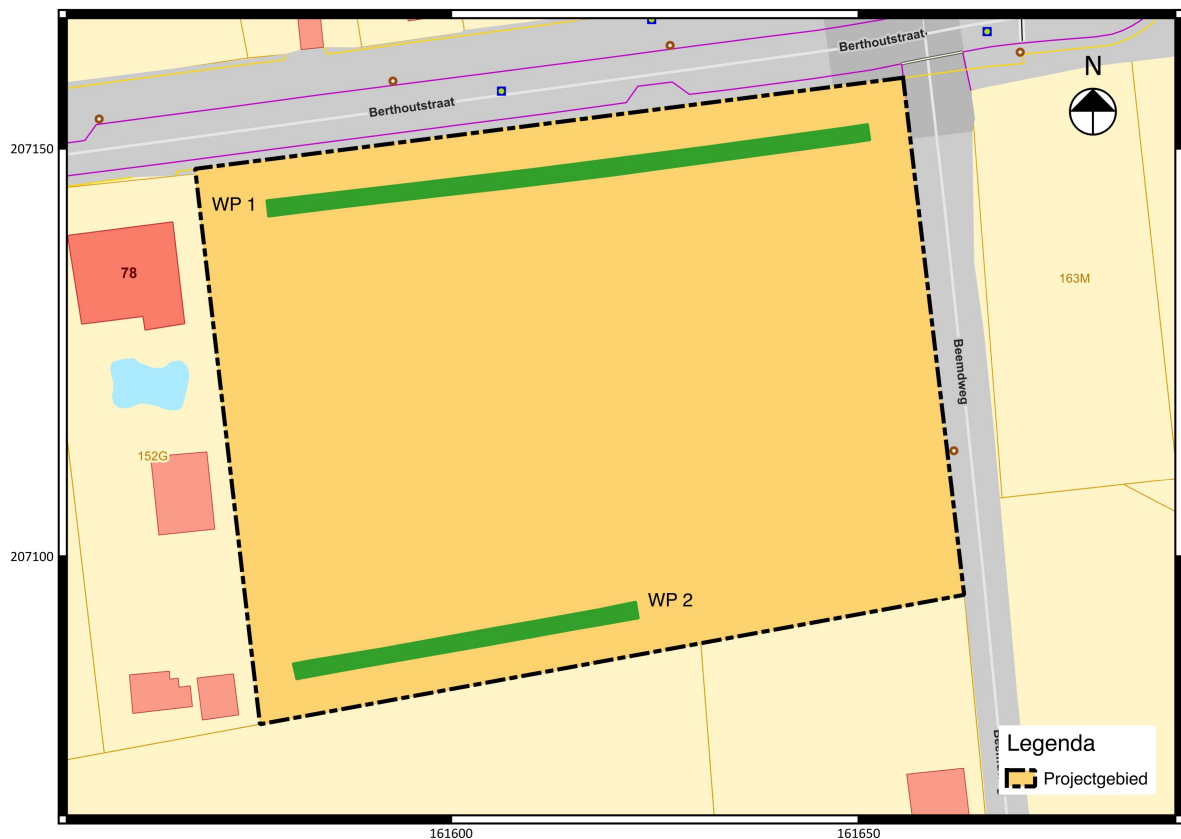

Fig. 2.2: Het uitgevoerde sleuvenplan.

De aangetroffen bodemsporen werden opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven⁹. De spoorvullingen werden gescreend op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector. Artefacten werden per context ingezameld en verpakt. De contouren van de proefsleuven, de locatie van de profielputten, de sporen en de maaiveldhoogtes werden ingemeten met behulp van een GPS-toestel.

Dit tekstgedeelte van het prospectiearchief poogt een algemene interpretatie te verschaffen met betrekking tot het volledige sporen- en vondstenbestand. Dit laatste wordt in de vorm van inventarissen als bijlagen (digitaal) beschikbaar gesteld. Een selectie van diagnostische (dateerbare) mobiele vondsten worden besproken en/of afgebeeld in relatie tot de context waarin deze werden aangetroffen. Contextloze (losse) vondsten worden in regel niet besproken of afgebeeld, tenzij deze relevante informatiewaarde opleveren in functie van de algemene interpretatie van de vindplaats.

⁹ Voor de beschrijving van de individuele sporen wordt verwezen naar de sporeninventaris (bijlage 3).

Hoofdstuk 3 Analyse

3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw

Volgens de gegevens van de bodemkaart wordt het gehele projectgebied ingenomen door matig droge zandleembodem met textuur B-horizont (bodemserie Lca) (fig. 3.1).

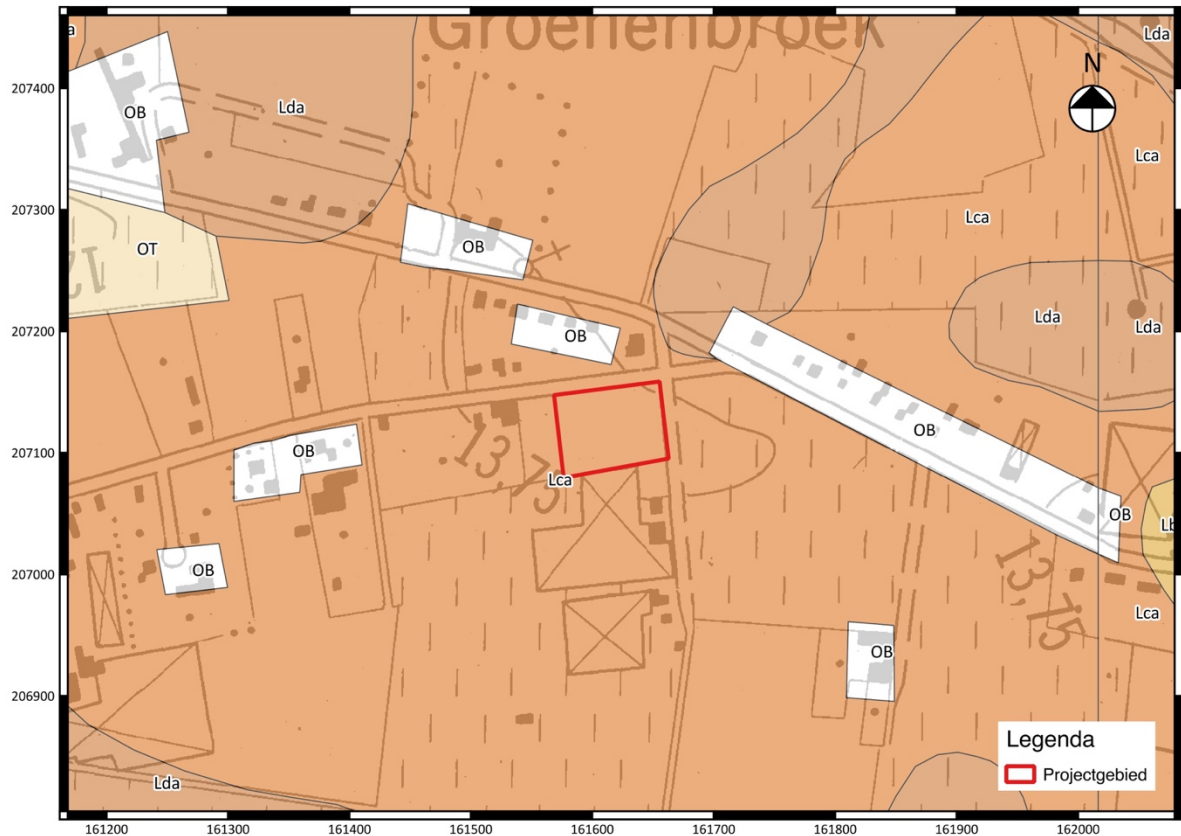

Fig. 3.1: Uitsnede van de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Op basis van de resultaten van de terreinwaarnemingen (registratie van 2 bodemprofielen) blijkt dat de gegevens van de bodemkaart vrij accuraat zijn. De bestudeerde bodemprofielen zijn verspreid aangelegd over de volledige oppervlakte van het terrein zodat een duidelijk beeld werd verkregen van de bodemkundige opbouw (fig. 3.2). Bodemprofiel 1 wordt in dit verslag gebruikt ter illustratie (fig. 3.3)

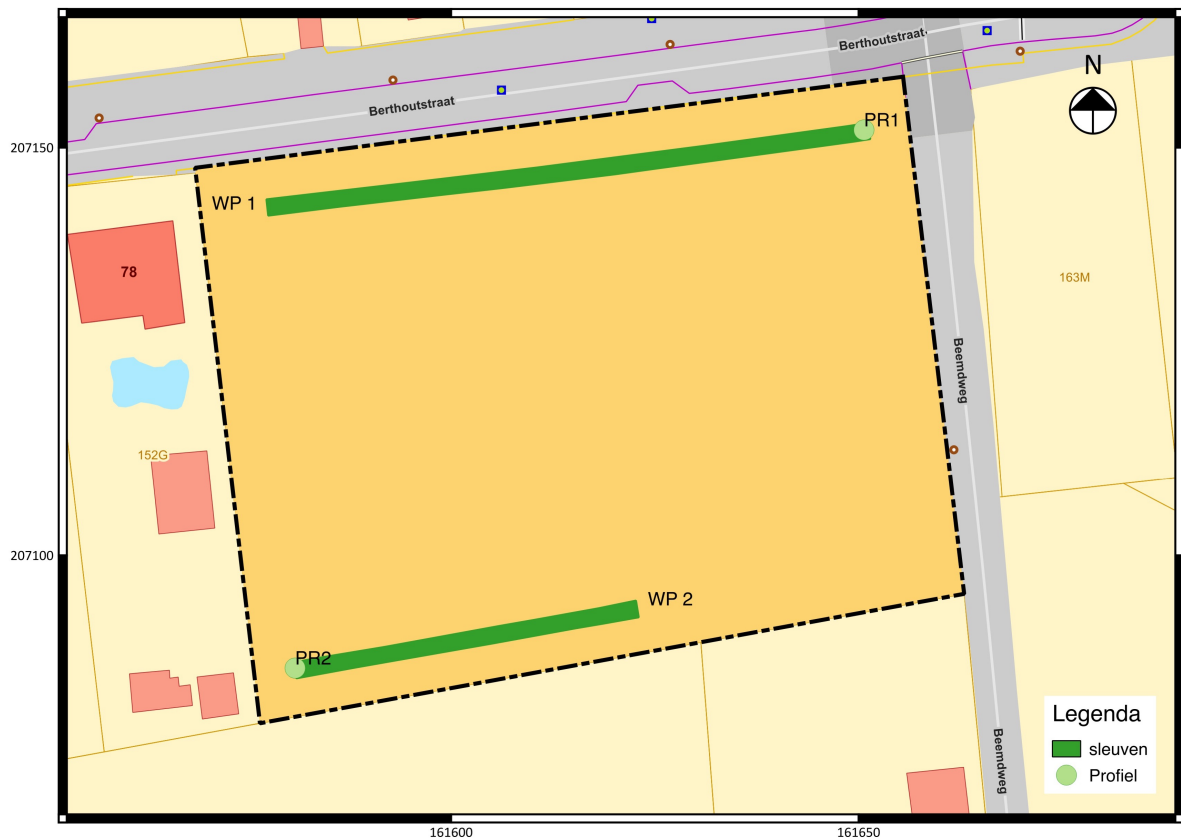

Fig. 3.2: Situering van de bodemprofielen.

Bodemprofiel 1 (fig. 3.3) toont een antropogene bovengrond van circa 45 cm dik. Horizont 1 van het profiel betreft een Ap1-horizont (ploeglaag) in lemig zand, 30 cm dik, met een gevlekte bruingrijze kleur. De ondergrens is recht, maar diffuus afgelijnd ten opzichte van de onderliggende Ap2-horizont. Deze Ap2-horizont heeft een gevlekte grijze kleur en is 10 cm dik. De ondergrens is redelijk scherp en recht tegenover de onderliggende Ap3-horizont. Deze Ap3-horizont heeft een licht bruine kleur en is 5 cm dik. Er is een redelijk diffuse, golvende ondergrens aanwezig met de onderliggende E-horizont. De aangetroffen E-horizont is 5 cm dik en licht bruingrijs van kleur. Er is een redelijk diffuse, golvende ondergrens met de onderliggende Bt-horizont. Deze Bt-horizont is 20 cm dik en heeft een licht geeloranje kleur met licht grijze vlekken. Er is een diffuse, golvende ondergrens met de onderliggende C-horizont. Deze C-horizont heeft een geeloranje kleur waarin verscheidene witte vorstwijgen aanwezig zijn.

Gezien de aanwezigheid van een goed bewaarde E-horizont is er geen sprake van grootschalige erosie.

Fig. 3.3: Zicht op bodemprofiel 1.

3.2 Het sporen- en vondstenbestand

3.2.1 Algemeen

Er werden in totaal 12 bodemsporen geregistreerd. Het gaat in alle gevallen om antropogene sporen die tot vier verschillende spoortypes behoren, nl. kuilen, paalkuilen, urnegraven en crematiegraven.

De hoogste sporendensiteit werd waargenomen in het zuidelijke deel van het terrein. Het volledige sporenbestand kan worden gedateerd in de prehistorische periode (laat-neolithicum en metaaltijden) (fig. 3.4).

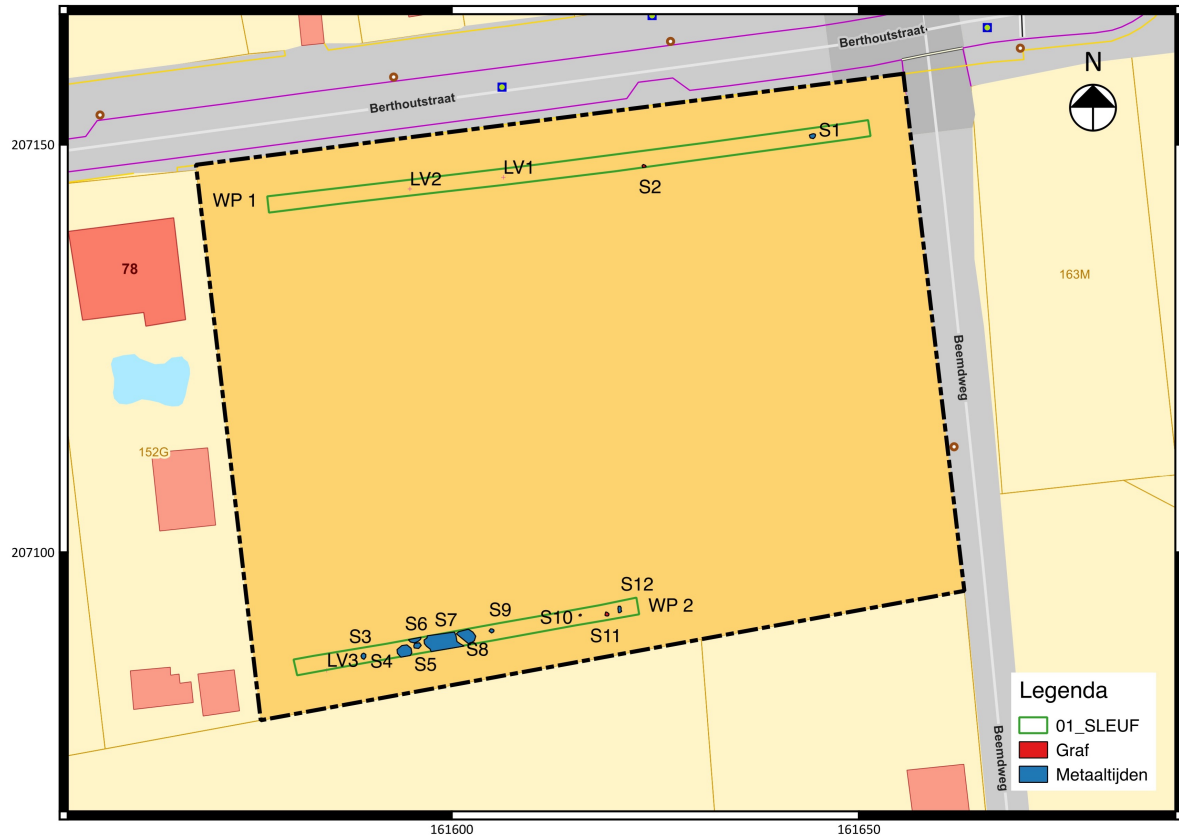

Fig. 3.4: Alle sporenkaart.

3.2.2 Kuilen en paalkuilen

De kuilen en paalkuilen concentreren zich vooral in het zuidelijke deel van het terrein. Het gaat in de meeste gevallen om grote ovale sporen met een licht bruingrijze vulling. In de vullingen van een aantal sporen werden fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen.

Ter hoogte van sleuf 2 kwam een cluster van zeven kuilen voor¹⁰ (fig. 3.5). Aan de oostelijke zijde van deze sleuf kon ook één geïsoleerde kuil teruggevonden worden¹¹. Bij deze kuilen bevinden zich mogelijk vier paalkuilen¹². Waarschijnlijk omvat S7 meerdere oversnijdende kuilen, het was echter niet mogelijk om hier in het vlak een onderscheid te maken. S7 en S8 oversnijden elkaar. Het is onduidelijk welke kuil de oudste is. In nagenoeg alle kuilen en paalkuilen waren enkele spikkels verbrand bot zichtbaar. Ofwel betreft het hier restanten van verbrand consumptie-afval ofwel opspit van aanwezige crematiegraven.

In de vulling van S7 bevonden zich vijf fragmenten handgevormd aardewerk. Eén van deze fragmenten is een versierd wandfragment. Het is een geglad fragment waarop een lijnversiering met

¹⁰ S3-S4-S5-S6-S7-S8-S9

¹¹ S12

¹² S3-S5-S9-S12

rechte en gebogen lijnen aanwezig is (fig. 3.6). Op basis van het baksel en de versiering betreft het mogelijk een fragment Marne(achtig)-aardewerk dat te dateren is op de overgang van de vroege naar de midden ijzertijd (500-400 v. Chr.)¹³.

De vulling van S8 bevatte drie randfragmenten handgevormd aardewerk. Eén randfragment heeft een besmeten buitenzijde, een ander randfragment is geglad en het derde fragment is gemaakt in poreus aardewerk en betreft mogelijk een fragment van een zoutcontainer (fig. 3.7).

Fig. 3.5: Weergave van sporen ter hoogte van sleuf 2.

¹³ Kenmerkend voor Marne(achtig)-aardewerk zijn het dunne voorkomen, goed gepolijste oppervlakte, reducerend gebakken aardewerk, vaak sterk versierd met groef- en lijnversieringen (Van Den Broeke, 2012: 118 & 138). Al deze kenmerken manifesteren zich ook bij de in Boechout aangetroffen scherf. De dikte van de aangetroffen scherf is 3 mm.

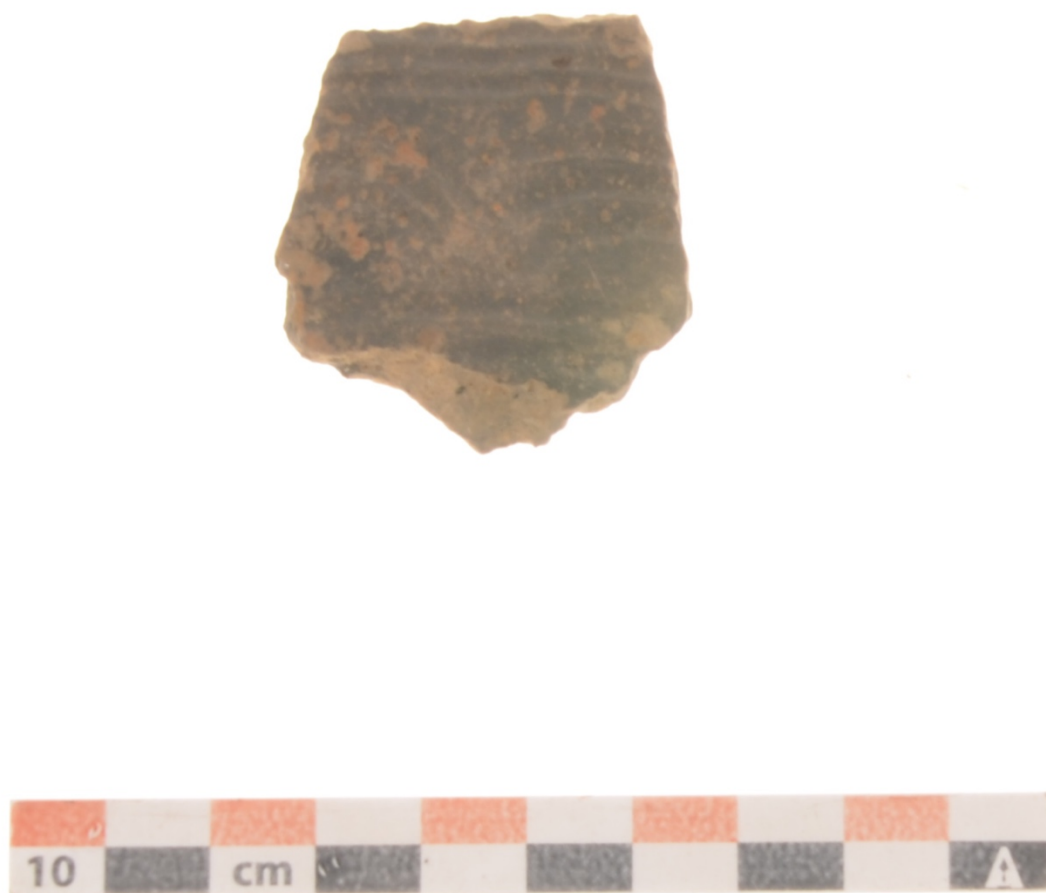

Fig. 3.6: Versierde scherf uit S7.

Fig. 3.7: Scherven uit S8.

3.2.3 Urnegraven en een crematiegraf

Er werden drie crematiegraven aangetroffen bij het proefsleuvenonderzoek. Bij deze crematiegraven waren twee urnegraven (S2 en S10) en één crematiegraf zonder urne (S11). Hiernaast werd nog één kuil aangetroffen waarin een inmenging van grove brokken houtskool zichtbaar was (S1), het is echter onduidelijk of het hier om een crematiegraf gaat.

Urnegrav S2 werd aangetroffen in sleuf 1. Het betreft een ronde kuil met een diameter van +- 40 cm waarin een pot met een diameter van +- 35 cm was geplaatst (fig. 3.8). Door de zeer goede bewaringstoestand van de urne (bewaard tot in de E-horizont) werd deze bij de aanleg van het vlak door de kraan geraakt. Hierdoor werd de bovenzijde beschadigd. Enkele fragmenten ceramiek werden ingezameld en de aarde met verbrand bot en het overige aardewerk werd bovenop de urne geplaatst. Vermoedelijk zal het grootste gedeelte van de urne nog aanwezig zijn in de grafkuil. De ingezamelde fragmenten aardewerk zijn handgevormd, dunwandig (+- 5mm) en veelal versierd met horizontale lijnen en een zigzag patroon. Enkele scherven zijn afkomstig van de rand van de urne (fig. 3.8). De aangetroffen scherven kunnen op basis van het baksel met fijne chamotte magering, mica-houdende klei, een enkel stukje kwarts of verbrande vuursteen, een beige buitenzijde en donkere binnenzijde en het gladde, stevige baksel¹⁴ voorzichtig gedetermineerd worden in de categorie klokbekers (laat-neolithicum of vroege bronstijd). De aanwezige versiering met groeven en lijnvormige motieven komt echter ook in de late bronstijd en vroege ijzertijd voor¹⁵. De determinatie zal enkel na volledig onderzoek van de urne bevestigd kunnen worden.

¹⁴ Steenhoudt e.a. in prep.

¹⁵ Urnen met gelijkaardige versieringen, daterend in de late bronstijd, werden aangetroffen in Ranst Ranstveld (Lauwers e.a. 1980).

Urnegraaf S10 werd aangetroffen in sleuf 2. Het betreft een ronde kuil met een diameter van +- 25 cm waarin een pot met een diameter van +- 20 cm was geplaatst (fig. 3.9). Door de zeer goede bewaringstoestand van de urne (bewaard tot in de E-horizont) werd deze bij de aanleg van het vlak door de kraan geraakt. Hierdoor werd de bovenzijde beschadigd. Enkele fragmenten ceramiek werden ingezameld en de aarde met verbrand bot en het overige aardewerk werd bovenop de urne geplaatst. Vermoedelijk zal het grootste gedeelte van de urne nog aanwezig zijn in de grafkuil. De ingezamelde fragmenten aardewerk zijn handgevormd, dunwandig (+- 7mm) en geglad. Enkele scherven zijn afkomstig van de rand van de urne (fig. 3.9). Gezien het gegladde uiterlijk en een grove mengeling van verschraling met potgruis, chamotte en mineralen, in associatie met het voorkomen van verscheidene graven binnen het projectgebied kunnen we de datering van dit aardewerk voorzichtig in de vroege ijzertijd plaatsen. Deze datering zal enkel na volledig onderzoek van de urne bevestigd kunnen worden.

Crematiegraf zonder urne, S11, werd aangetroffen in sleuf 2 en bevindt zich drie meter ten oosten van urnegraaf S10. Het betreft een ronde kuil met een diameter van +- 46 cm waarin verbrand bot vermengd was met grond (fig. 3.10). Het is onduidelijk of het verbrande bot verpakt is geweest in een organische recipiënt (hout, stof...) of in een urne die dieper bewaard is. Wel is er een zorgvuldige selectie van de brandstapel geweest waarbij enkel crematieresten werden verzameld.

S1 betreft een ovale kuil met een lengte van 65 cm en breedte van 60 cm. De vulling kenmerkt zich door een licht bruin-grijze vulling met een zeer houtskoolrijke inmenging (fig. 3.11). Hierdoor bestaat de kans dat deze kuil een crematiegraf betreft. Er werd echter geen verbrand bot waargenomen. Een tweede mogelijkheid betreft een afvalkuil waarin houtskool is beland.

Algemeen kan gesteld worden dat de graven een zeer goede bewaringstoestand kennen. Door de aanwezigheid van de E-horizont is gebleken dat de urnen volledig (getuige het aantreffen van randfragmenten) bewaard zijn, wat uitzonderlijk is voor grafvelden uit deze periode. Vooral het voorkomen van een nagenoeg intact graf dat mogelijk toe te schrijven is aan de klokbekercultuur is een zeldzaamheid voor prehistorische grafvelden in Vlaanderen.

Daar er tijdens het proefsleuvenonderzoek beslist werd om de werkzaamheden vroegtijdig te onderbreken om de aanwezige graven niet onnodig te verstoren, is er geen accurate inschatting van het minimum aantal individuen mogelijk. Statistisch bekeken werden er drie (mogelijk vier) graven aangetroffen op een oppervlakte die 4% van het volledige onderzoeksgebied bedraagt. Wanneer 100% onderzocht zou worden kunnen er hierdoor 75 tot 100 graven verwacht worden. Dergelijke grote grafvelden zijn onder andere bekend van Brecht Ringlaan (90 graven en een 40-tal palenkransen en kringreppels) en Someren Waterdael I (185 graven en grafmonumenten)¹⁶. Echter omvatten de meeste grafvelden uit deze periode slechts enkele tientallen graven, bijvoorbeeld Someren Waterdael II (40 graven), Borsbeek Eugene Verelstlei (25 graven)¹⁷, Ranst Ranstveld¹⁸ en Wijnegem Blikstraat (29 graven)¹⁹.

Alle aangetroffen graven werden afgedekt met een laag grond. Hierin kunnen zich crematie en ceramiekresten bevinden die bij de aanleg van het vlak werden meegenomen door de kraan. Vervolgens werden de graven afgedekt met plastic om een betere, bescherming, alsook lokalisering en detectie bij een vervolgonderzoek te garanderen (fig. 3.12).

¹⁶ Hessing e.a. 2005: 637-639.

¹⁷ Van Impe 1972: 5-35.

¹⁸ Lauwers e.a. 1980.

¹⁹ De Mulder e.a. 2010: 93-99

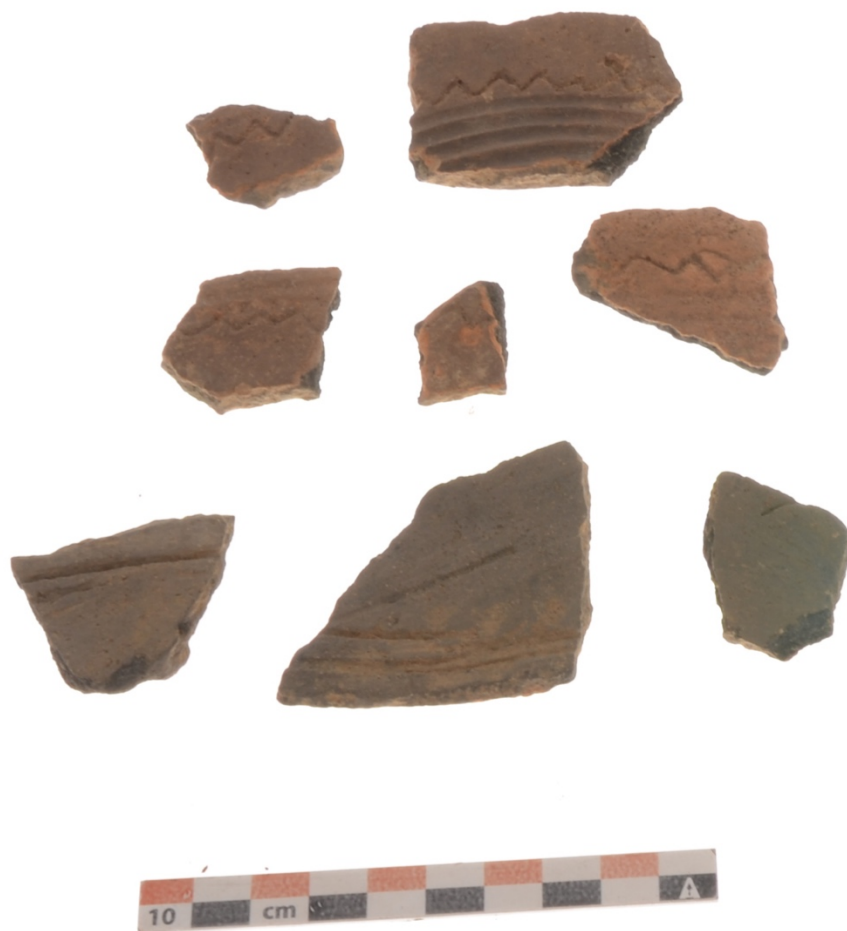
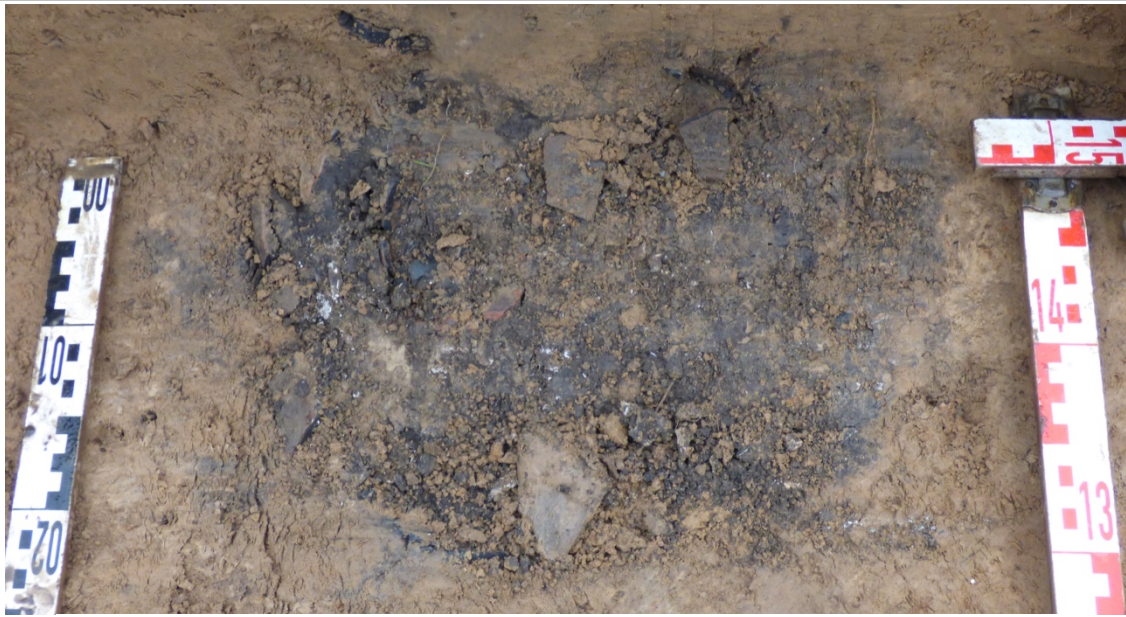

Fig. 3.8: Weergave van S2 en enkele fragmenten van de urne.

Fig. 3.9: Weergave van S10 en enkele fragmenten van de urne.

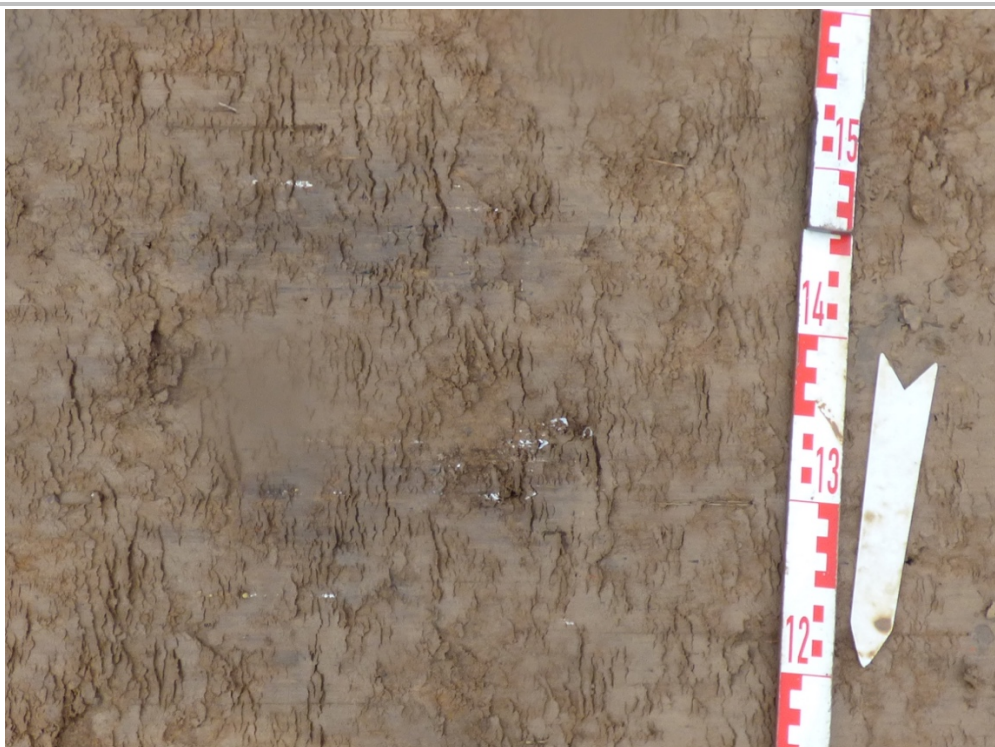

Fig. 3.10: Weergave van S11.

Fig. 3.11: Weergave van S1.

Fig. 3.12: Afgedekte graven.

Hoofdstuk 4 Synthese

4.1 Interpretatie en datering

Binnen de contouren van het projectgebied werden archeologische waarden uit de prehistorische periode aangetroffen. Over de gehele oppervlakte van het terrein werden crematiegraven teruggevonden. De overige prehistorische (mogelijk bewonings)sporen concentreren zich in het zuidelijke deel van het terrein.

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?

Er konden zes horizonten worden waargenomen. Horizont 1 van het profiel betreft een Ap1-horizont (ploeglaag) in lemig zand, 30 cm dik, met een gevlekte bruin grijze kleur. De ondergrens is recht, maar diffuus afgelijnd ten opzichte van de onderliggende Ap2-horizont. Deze Ap2-horizont heeft een gevlekte grijze kleur en is 10 cm dik. De ondergrens is redelijk scherp en recht tegenover de onderliggende Ap3-horizont. Deze Ap3-horizont heeft een licht bruine kleur en is 5 cm dik. Er is een redelijk diffuse, golvende ondergrens aanwezig met de onderliggende E-horizont. De aangetroffen E-horizont is 5 cm dik en licht bruin, grijs van kleur. Er is een redelijk diffuse, golvende ondergrens met de onderliggende Bt-horizont. Deze Bt-horizont is 20 cm dik en heeft een licht geel, oranje kleur met licht grijze vlekken. Er is een diffuse, golvende ondergrens met de onderliggende C-horizont. Deze C-horizont heeft een geel oranje kleur waarin verscheidene witte vorstwiggen aanwezig zijn.

Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Er werden geen aanwijzingen gevonden voor ontbrekende horizonten.

Wat is de aard, omvang, datering en bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds (mogelijke nederzetting)sporen (kuilen en paalkuilen) en anderzijds sporen van begraving (crematiegraven). De nederzettingssporen bevinden zich voornamelijk in de zuidelijke sleuf terwijl de crematies in beide sleuven zijn aangetroffen. Alle aangetroffen sporen (zowel nederzettingssporen als begravingen) zijn te dateren in de periode laat-neolithicum of metaaltijden. Alle sporen hebben een zeer goede bewaring. Vooral bij de urnen is deze goede bewaring zichtbaar door de aanwezigheid van randfragmenten.

Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De sporen maken deel uit van meerdere structuren. Er werden minstens drie grafstructuren aangetroffen. Bij de kuilen en paalkuilen konden geen structuren worden herkend.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen kunnen niet nauwkeuriger gedateerd worden dan de periode laat-neolithicum of metaaltijden. Er moet echter rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van sporen uit andere periodes.

Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?

Er is zowel sprake van een grafveld als een mogelijke nederzetting. Er kan aan de hand van de proefsleuven geen eenduidige uitspraak gedaan worden omtrent de omvang van de occupatie. Evenwel komen grafvelden uit de metaaltijden doorgaans voor in een aaneengesloten areaal, dus het aantreffen van crematies aan weerszijden van het terrein vormt een aanwijzing dat in het gehele plangebied graven aanwezig kunnen zijn.

Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

Er werden geen sporen voor de inrichting van een erf of nederzetting teruggevonden.

Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;

Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?

Er kan één niveau met begravingen worden onderscheiden.

Wat is de omvang?

Vermoedelijk strekt het grafveld zich uit over het gehele projectgebied. Mogelijk beslaat het zelfs de omliggende percelen.

Komen er oversnijdingen voor?

Er konden geen oversnijdingen worden waargenomen.

Wat is het, geschatte, aantal individuen?

Daar er tijdens het proefsleuvenonderzoek beslist werd om de werkzaamheden vroegtijdig te onderbreken om de aanwezige graven niet onnodig te verstoren, is er geen accurate inschatting van het minimum aantal individuen mogelijk. Statistisch bekeken werden er echter drie (mogelijk vier) graven aangetroffen op een oppervlakte die 4% van het volledige onderzoeksgebied bedraagt. Wanneer 100% onderzocht zou worden kunnen er hierdoor 75 tot 100 graven verwacht worden. Dergelijke grote grafvelden zijn onder andere bekend van onder andere Brecht Ringlaan (90 graven en 40-tal palenkransen en kringgreppels) en Someren Waterdael I (185 graven en grafmonumenten). Echter omvatten de meeste grafvelden uit deze periode slechts enkele tientallen graven, bijvoorbeeld Someren Waterdael II (40 graven), Borsbeek Eugeen Verelstlei (25 graven), Ranst Ranstveld (25 graven) en Wijnegem Blikstraat (29 graven).

Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?

De sporen kunnen niet onmiddellijk gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen. Mogelijk bestaat er een verband met de nederzettingssporen die aangetroffen zijn ter hoogte van CAI 113180.

Kunnen de archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. argumentatie)?

De archeologische vindplaats omvat zowel mogelijke nederzettingssporen als sporen van begravingen. Er is dus sprake van zowel een woon-/werkfunctie als een rituele functie. Vermoedelijk is de nederzetting en het grafveld groter dan de grenzen van het onderzoeksgebied. Alle aangetroffen sporen kunnen op basis van vondsten en spoorvulling in de periode laat-neolithicum of metaaltijden geplaatst worden.

Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Door een goede bewaring van de E-horizont is er sprake van een zeer goede conservatie van de archeologische vindplaats. Dit is vooral te merken aan de aanwezigheid van randfragmenten bij de aangetroffen urnen.

Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

De vindplaats heeft een hoge archeologische waarde. Er is een grote kenniswinst mogelijk betreffende bewoning en begraving in de periode laat-neolithicum en metaaltijden.

Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

De geplande ruimtelijke ontwikkeling heeft in het noordelijke gedeelte van het perceel een volledige verstorende impact op de archeologische vindplaats. Hier worden bouwkavels voorzien waarop woningen met de nodige nutsvoorzieningen geplaatst kunnen worden. Ook tuinaanplantingen kunnen een verstorende impact hebben op de archeologische sporen, aangezien deze slechts 45 tot 50 cm onder het maaiveld aanwezig zijn.

De zuidelijke zone van het perceel is op het gewestplan ingekleurd als agrarisch gebied. Deze zone maakt geen deel uit van het plangebied van de verkaveling en zal apart verkocht worden als landbouwgrond. Gezien het relatief ondiepe niveau van de archeologisch relevante lagen, kunnen bodemversturende landbouwactiviteiten zoals ploegen en frezen de archeologische vindplaats vernielen.

Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

De bedreiging kan enkel weggenomen worden indien de geplande verkaveling niet doorgaat.

Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- *Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*

Over de gehele oppervlakte van het onderzoeksgebied wordt een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen. De archeologische sporen bevinden zich +/- 45 tot 50 cm onder het maaiveld.

- *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*

Bij vervolgonderzoek dient er rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van crematiegraven, al dan niet met urne, die tot in de E-horizont bewaard zijn. Hierdoor wordt aangeraden om systematisch af te graven tot op deze E-horizont (vlak 1) en nadien dieper af te graven (vlak 2) om te bekijken of ook hier nog sporen zichtbaar zijn. Voor het onderzoeken van alle sporen worden de standaard onderzoeks- en opgravingsmethoden aanbevolen.

Gezien de bodemgesteldheid en tijdsdiepte kan een slechte zichtbaarheid van grondsporen verwacht worden. Voor een optimale waarneming dienen de vlakken zorgvuldig manueel opgeschaafd, en de volgende ochtend gecontroleerd te worden.

Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Bij de vraagstellingen voor vervolgonderzoek moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de vraagstellingen die in het kader van het archeologisch onderzoek (opgraving) beantwoord moeten worden en vraagstellingen die op ruimere schaal (meerdere sites, multidisciplinair...) beantwoord moeten worden bij een synthetiserend onderzoek. Dit synthetiserend onderzoek is een stap die na de opgraving aanbevolen en aanbesteed kan worden. Voor de vraagstellingen die beantwoord moeten worden tijdens en na het archeologisch onderzoek (opgraving) gelden de standaard vraagstellingen voor nederzettingen en grafvelden uit het laat-neolithicum en metaaltijden. Hiernaast dient er rekening worden gehouden met eventuele vraagstellingen over periodes

(bewoning en graven) uit de Romeinse periode en (vroeg-)middeleeuwse periode. Onderstaande vragen komen als extra vraagstellingen in aanmerking voor beantwoording in het kader van het archeologisch onderzoek:

- Hoever strekt het grafveld zich uit, zowel in tijd en ruimte?
- Wat is de omvang van het grafveld? Is er sprake van een aaneengesloten grafveld of van meerdere clusters?
- Hoeveel graven zijn aanwezig en hoeveel kunnen er oorspronkelijk aanwezig zijn geweest?
- Welke verschijningsvormen van graven zijn er te onderscheiden?
- Bevatten bepaalde graven uitzonderlijk vondstmateriaal, en zo ja, is dit mee verbrand op de brandstapel of nadien bijgezet in de begraafing?
- Zijn er verschillen in landschappelijke situering of positionering op het terrein tussen funeraire activiteiten enerzijds en bewonings- of ambachtelijke activiteiten anderzijds?
- In hoeverre en waarvoor werden pre- en vroeghistorische begraafplaatsen en grafmonumenten hergebruikt?
- In hoeverre staan de niet-funeraire sporen op het terrein in verband met de begraafplaats(en)?

De vraagstellingen die voor verder onderzoek in aanmerking komen kunnen waar nodig bijgesteld of aangevuld worden na afloop van het archeologisch onderzoek. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden dat dergelijke vraagstellingen best beantwoord worden tijdens een vergelijking van meerdere sites. Onderstaande vraagstellingen komen hiervoor in aanmerking:

- Wat is de datering van de graven, is er sprake van een horizontale stratigrafie; is eventuele clustering te verklaren uit een gebruik door afzonderlijke families?
- In hoeverre kan de procesgang van het dodenritueel worden gereconstrueerd aan de hand van de lagen en vondsten in de grafkuilen?
- Welke leeftijd en/of geslacht van de overledene(n) kan worden bepaald aan de hand van de crematieresten (en vondsten)?
- Zijn er pathologische data bewaard?
- Is tussen het verbrande menselijke bot ook dierlijk bot aanwezig, en zo ja, van welke diersoorten?
- Welke houtsoorten werden gebruikt voor de brandstapel?
- Zijn er verschillen in grafstructuren vast te stellen en zo ja, zijn deze verschillen te verklaren (socio-cultureel, chronologisch, status, ...)? Liggen ze hoger dan de omgeving? Is er een oriëntatie ten opzichte van prehistorische verbindingswegen aanwezig?
- Welke overeenkomsten en verschillen in grafritueel (gebaseerd op het type grafmonumenten en graven) zijn er ten opzichte van min of meer gelijktijdige grafvelden in de regio (Wijnegem-Blikstraat, Brecht-Ringlaan, Borsbeek-Eugeen Verelstlei, Ranst-Ranstveld)?
- Is er een verschil merkbaar tussen de materiële cultuur uit de funeraire contexten versus de niet-funeraire vondstensembles?
- Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek, ...)?

Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

De standaard staalnames bij een archeologisch onderzoek zijn noodzakelijk, met bijzondere aandacht voor de funeraire contexten. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen van het synthetiserend onderzoek dienen staalnames genomen te worden van alle crematiegraven om antracologisch onderzoek en fysisch antropologisch onderzoek mogelijk te maken. Deze stalen kunnen in het kader van het archeologisch onderzoek (opgraving) reeds gewaardeerd en deels geanalyseerd worden om zo de potentie voor een synthetiserend onderzoek beter te kunnen inschatten en gerichtere vraagstellingen op te stellen.

Hoofdstuk 5 Besluit

Conform art. 4 § 2 van het Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006), 27 maart 2009 (B.S. 15.5.2009) en 18 november 2011 (B.S. 13.12.2011) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Wegens de toekomstige verkavelingswerken worden eventuele archeologische waarden in de ondergrond bedreigd. Daarom werd een archeologische evaluatie van het terrein uitgevoerd door middel van een proefsleuvenonderzoek. Uit de resultaten van het veldwerk bleek dat er zich bedreigde archeologische waarden bevinden binnen de grenzen van het projectgebied. Er werden dan ook aanbevelingen geformuleerd voor eventueel verder archeologisch onderzoek.

Bij eventuele vrijgave het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- *het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011 (BS 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006, 15.5.2009 en 13.12.2011)*
- *en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011 en 10 juni 2011*

van toepassing, meer bepaald voor de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Bibliografie

DE MULDER G., JACOBS B., KLINKENBORGS S., PEDE R., Taelman E. & VAN STRYDONCK M. 2010: Een urnenveld uit de vroege ijzertijd en een nederzetting uit de late ijzertijd – vroeg-Romeinse periode te Wijnegem-Blikstraat (provincie Antwerpen, België), *Lunula Archaeologia protohistorica XVIII*, 93-99.

HESSING W. & KOOI P. 2005: Urnenvelden en brandheuvels begraving en grafritueel in de late bronstijd en ijzertijd, *Nederland in de prehistorie*, Amsterdam, 631-654.

PLOMPTEUX G., STEYAERT R. & WYLLEMAN L. 1985: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Antwerpen, *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 10N1 (A-He)*, Brussel - Gent, p. 103.

STEENHOUDT M. : *Archeo Rapport: Het archeologisch onderzoek aan het Mottekamp te Maasmechelen* in prep., Tienen

STOOPS G. 1989: *Oudheidkundig onderzoek van de gemeente Vremde; prospectie, analyse, synthese*, p.193-194.

VAN IMPE L. 1972: Een urnenveld te Borsbeek, in: *Archaeologia Belgica* 140, 5-37.

VAN DEN BROEKE P. 2012: *Het handgevormde aardewerk uit de ijzertijd en Romeinse tijd van Oss-Ussen: studies naar typochronologie, technologie en herkomst*, Leiden.

Bijlage 2 Fotoinventaris

Vergunningsnummer

(F)oto, (O)verzicht, (PR)ofiel, (V)lak, (C)oupe, (D)etail, (W)erkfoto, (V)ondst, ...

2016-085-OVERZICHT-FO — Volgnummer

(S)poor, (PR)profiel, (SL)euft, (W)erk(P)ut, (L)osse(V)ondst, (P)aleo(B)oring, (M)etaal(D)etectie, ...

2016-085-OVERZICHT-FO-1	2016-085-S5-FV-3	2016-085-WP1-FO-6
2016-085-OVERZICHT-FO-2	2016-085-S5-FV-4	2016-085-WP2-FO-1
2016-085-OVERZICHT-FO-3	2016-085-S6-FV-1	2016-085-WP2-FO-2
2016-085-OVERZICHT-FO-4	2016-085-S6-FV-2	
2016-085-PR1-FPR-1	2016-085-S6-FV-3	
2016-085-PR1-FPR-2	2016-085-S6-FV-4	
2016-085-PR1-FPR-3	2016-085-S7-FV-1	
2016-085-PR1-FPR-4	2016-085-S7-FV-2	
2016-085-PR1-FPR-5	2016-085-S7-FV-3	
2016-085-PR1-FPR-6	2016-085-S7-FV-4	
2016-085-PR1-FPR-7	2016-085-S7-FV-5	
2016-085-PR1-FPR-8	2016-085-S7-FV-6	
2016-085-PR2-FPR-1	2016-085-S7-FV-7	
2016-085-PR2-FPR-2	2016-085-S8-FV-1	
2016-085-PR2-FPR-3	2016-085-S8-FV-2	
2016-085-PR2-FPR-4	2016-085-S8-FV-3	
2016-085-S1-FV-1	2016-085-S8-FV-4	
2016-085-S1-FV-2	2016-085-S9-FV-1	
2016-085-S1-FV-3	2016-085-S9-FV-2	
2016-085-S1-FV-4	2016-085-S9-FV-3	
2016-085-S2-FV-1	2016-085-S9-FV-4	
2016-085-S2-FV-2	2016-085-S9-FV-5	
2016-085-S2-FV-3	2016-085-S10-FV-1	
2016-085-S2-FV-4	2016-085-S10-FV-2	
2016-085-S2-FV-5	2016-085-S10-FV-3	
2016-085-S2-FV-6	2016-085-S11-FV-1	
2016-085-S3-FV-1	2016-085-S11-FV-2	
2016-085-S3-FV-2	2016-085-S11-FV-3	
2016-085-S3-FV-3	2016-085-S11-FV-4	
2016-085-S3-FV-4	2016-085-S12-FV-1	
2016-085-S4-FV-1	2016-085-S12-FV-2	
2016-085-S4-FV-2	2016-085-WP1-FO-1	
2016-085-S4-FV-3	2016-085-WP1-FO-2	
2016-085-S4-FV-4	2016-085-WP1-FO-3	
2016-085-S5-FV-1	2016-085-WP1-FO-4	
2016-085-S5-FV-2	2016-085-WP1-FO-5	

Bijlage 3 Sporeninventaris

Afkortingen:

Aflijsing/Bewaring:		Kleur:		Kleur:		Textuur/Materiaal:		Bijmenging/Mortel:		Vondsten:	
Re	Redelijk	L-	Licht	gevl.	gevekt	Re	Redelijk	AM	Asmortel	An	Andere
Ze	Zeer	D-	Donker	gelg.	gelaagd	Ze	Zeer	Be	Beton	Bo	Bouwceramiek
				gebr.	gebrokkeld			Bio	Bioturbatie	Ce	Ceramiek
S	Scherp	Br	Bruin	hom.	homogeen	Za	Zacht	Bo	Bouwceramiek	Fa	Faunaresten
D	Diffuus	Gl	Geel	het.	hetogeen	Ha	Hard	BS	Baksteen	Fl	Floraresten
		Go	Groen			Va	Vast	Ce	Cement	Gl	Glas
Sl	Slecht	Gr	Grijs	m.	met	Lo	Los	CeM	Cementmortel	Ku	Kunststof
Go	Goed	Or	Oranje	k.	kern			DKS	Doornikse KS	Le	Leder
		Rd	Rood	r.	rand	Z	Zand	Fe	IJzerconcreties	Li	Litisch materiaal
Var	Variabel	Wt	Wit			L	Leem	Fe-slak	IJzerlak	Me	Metaal
Nat	Niet af te lijnen	Zw	Zwart	vl.	vlekken	K	Klei	FeZS	IJzerzandsteen	Mu	Munt
		Bl	Blauw	sp.	spikkels	V	Veen	Glau	Glauconiet	Na	Natuursteen
		Pr	Purper	lg.	lagen			HK	Houtskool	Pi	Pijpaarde
		Rz	Roze	lgs.	laagjes			Hu	Humus	St	Staalname
				br.	brokken			K	Kalk		
				fi.	fibers			KM	Kalkmortel		
				to.	tongen			KS	Kalksteen		
				wi.	wiggen			KW	Kwarts		
				le.	lenzen			KZM	Kalkzandmortel		
								KZS	Kalkzandsteen		
								LS	Leisteen		
								Me	Mergel		
								Mg	Mangaan		
								NS	Natuursteen		
								SK	Steenkool		
								TG	Tegel		
								TM	Trasmortel		
								VL	Verbrande leem		
								ZM	Zandmortel		
								ZS	Zandsteen		

Sommige afkortingen zoals kleur en textuur worden ook gebruikt bij de beschrijving van de mortel.

Het archeologisch vooronderzoek aan de Berthoutstraat te Boechout

Spoor	Proefsleuf	Vlak	Aard	Vorm / Verband	Aflijning / Bewaring	Kleur	Textuur / Materiaal LxBxH (cm.)	Bijmenging / Mortel	Vondsten	(Bewaarde) afmetingen LxBxH (cm.)	Datering	Opmerkingen
1	1	1	Kuil	Ovaal	ReS	gevl. LBr-Gr m. DGr-Zw	ReHaVa L>Z	HK, HK, HK		65x60x	Onbepaald	
2	1	1	Crematiegraf	Cirkel	ReS	DGr-Zw	ReHaVa L>Z	HK, HK	Ce,	40xx	Onbepaald	
3	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			77x60x	Onbepaald	
4	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z		Ce	170xx	Onbepaald	Deels in sleufwand
5	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			90x70x	Onbepaald	
6	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			160xx	Onbepaald	Deels in sleufwand
7	2	1	Kuil	Onregelmatig	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z		Ce	400xx	Onbepaald	Deels in sleufwand
8	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z		Ce	240xx	Onbepaald	Deels in sleufwand
9	2	1	Kuil	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			60x50x	Onbepaald	
10	2	1	Urnegraaf	Ovaal	ReS	DGr-Zw	ReHaVa L>Z	HK, HK, HK	Ce	34x21x	Onbepaald	
11	2	1	Crematiegraf	Ovaal	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			53x51x	Onbepaald	
12	2	1	Kuil	Onregelmatig	ReS	LBr-Gr	ReHaVa L>Z			80x40x	Onbepaald	

Bijlage 4 Vondsteninventaris

Totaal:	48	8	359
---------	----	---	-----

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling					N	MAE	M (gr)	
	2	Crematiegraf							26	1	173	
Ceramiek	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	26	1	173
2016-085-S2-Ce11	Handgevormd Chamotte magering		Laat-Neolithicum - Metaaltijd	Vermoedelijk een klokbeker, laat-neolithicum of vroege bronstijd	2	24				26	1	173

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling					N	MAE	M (gr)	
	4	Kuil							1	1	14	
Ceramiek									1	1	14	
	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.			
2016-085-S4-Ce11	Handgevormd Chamotte magering			Metaaltijd		1				1	1	14

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling					N	MAE	M (gr)	
	7	Kuil							5	2	16	
Ceramiek												
	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	5	2	16
2016-085-S7-Ce11	Handgevormd Chamotte magering		Metaaltijd	Eén wand is versierd	0	4	1			5	2	16

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling						N	MAE	M (gr)
	8	Kuil								3	3	75
Ceramiek	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	3	3	75
2016-085-S8-Ce11	Handgevormd Chamotte magering		Metaaltijd	3 randen van 3 verschillende recipiënten. 1 gegladde scherf, 1 besmeten schef, en	3					3	3	75

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling					N	MAE	M (gr)	
	10	Urnegraf							11	1	73	
Ceramiek	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	11	1	73
2016-085-S10-Ce11	Handgevormd Chamotte magering		Metaaltijd	Ook organische magering aanwezig	6	5				11	1	73

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling					N	MAE	M (gr)
	LV2	Losse vondst							1		2
Ceramiek	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	1	2
2016-085-LV2-Ce52	Wielgedraaid (P)ME reducerend gebakken		Middeleeuws							1	2

Spoorinformatie	Spoornummer	Spoortype	Depositietype	Datering Vulling						N	MAE	M (gr)
	LV3	Losse vondst								1		6
Ceramiek	Materiaal	Vorm	Datering	Opmerkingen	Rand	Wand	Bodem	Additieven	Arch. vol.	1		6
2016-085-LV3-Ce20	Hol glas		(Post)-Middeleeuws - Post-Middeleeuws				1			1		6

Bijlage 5 Profielinventaris

Profiel PR1

1. Algemene gegevens

1. Beschrijver:	Jeroen Verrijckt, Studiebureau Archeologie.
2. Soort onderzoek:	Archeologisch: Proefsleuven
3. Plaats:	Boechout - Berthoutstraat
4. Hoogteligging:	m TAW.
5. Coördinaten:	N; O. (lamb 72)
6. Datum:	vrijdag, 25/03/2016
7. Tijdstip:	07:33:45 u.
8. Landgebruik:	Akker
9. Weersomstandigheden:	,
10. Oriëntatie:	O.
11. Bodemeenheid:	Lca (zwak gleyige zandleembodem met textuur B-horizont)

2. Profielbeschrijving

- H1 (Ap1)
0-30 cm: ReHaVa L>Z; gevl. Br-Gr m. LGr-BI vl. ;
ReD rechte ondergrens.
- H2 (Ap2)
30-40 cm: ReHaVa L>Z; gevl. Gr m. LBr vl. ; ReS
rechte ondergrens.
- H3 (Ap3)
40-45 cm: ReHaVa L>Z; LBr ; ReD rechte
ondergrens.
- H4 (E)
45-55 cm: ReHaVa L>Z; LBr-Gr ; ReD golvende
ondergrens.
- H5 (Bt)
55-75 cm: ReHaVa L>K; gevl. LGl-Or m. LGr vl. ;
ReD golvende ondergrens.
- H6 (C)
75- cm: ReHaVa L>Z; Gl-Or m. Wt wiggen ;
- Bereikte diepte: -100 cm.
Grondwatertafel: Niet bereikt.
Opmerkingen:

Profil PR2

1. Algemene gegevens

1. Beschrijver:	Jeroen Verrijckt, Studiebureau Archeologie.
2. Soort onderzoek:	Archeologisch: Proefsleuven
3. Plaats:	Boechout - Berthoutstraat
4. Hoogteligging:	m TAW.
5. Coördinaten:	N; O. (Iamb 72)
6. Datum:	vrijdag, 25/03/2016
7. Tijdstip:	08:10:25 u.
8. Landgebruik:	Akker
9. Weersomstandigheden:	,
10. Oriëntatie:	W.
11. Bodemeenheid:	Lca (zwak gleyige zandleembodem met textuur B-horizont)

2. Profielbeschrijving

H1 (Ap1)

0-30 cm: ReHaVa L>Z; gevl. Br-Gr m. LGr-BI vl. ;
ReD rechte ondergrens.

H2 (Ap2)

30-40 cm: ReHaVa L>Z; gevl. Gr m. LBr vl. ; ReS rechte ondergrens.

H3 (Ap3)

40-45 cm: ReHaVa L>Z; LBr ; ReD rechte ondergrens.

H4 (E)

45-55 cm: ReHaVa L>Z; LBr-Gr ; ReD golvende ondergrens.

H5 (Bt)

55-75 cm: ReHaVa L>K; gevl. LGL-Or m. LGr vl. ;
ReD golvende ondergrens.

Bereikte diepte: cm.

Grondwatertafel: Niet bereikt.

Opmerkingen: